

DORPSPLAN ANGEREN

1e editie (Mei 2009)

(familiewapen van de familie Van Angeren)

Angere géét d'r vur!

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
1.1.	Over Angeren	2
1.2.	Waarom een dorpsplan?	5
1.3.	Procedure ontwikkeling dorpsplan	6
1.4.	Plaats van het dorpsplan in het geheel van ontwikkelingen	7
1.5.	Opbouw van dit plan	7
2.	Leefbaarheid in Angeren: de top tien onderwerpen	7
3.	De Uitwerking	8
3.1	Woningbouwprojecten	8
3.2	Dorpshuis en dorpsplein	9
3.3	Sportpark Muijland	10
3.4	Verkeersveiligheid op de N383	11
3.5	Vrijkomend gebied van sportpark De Poel incl. tennisbanen	13
3.6	Overig buitengebied	13
3.7	Doortrekking van de A15	14
3.8	De Huissensche Waarden	14
3.9	Herziening bestemmingsplan bebouwde kom Angeren	15
3.10	Angerens uitloopgebied	15
4.	Overige onderwerpen	16
4.1	De zorg	16
4.3	Economische bedrijvigheid	17
4.4	Leefomgeving	18
4.5	Sociale samenhang	19
	Bijlage Canon Angeren	20

1. Inleiding

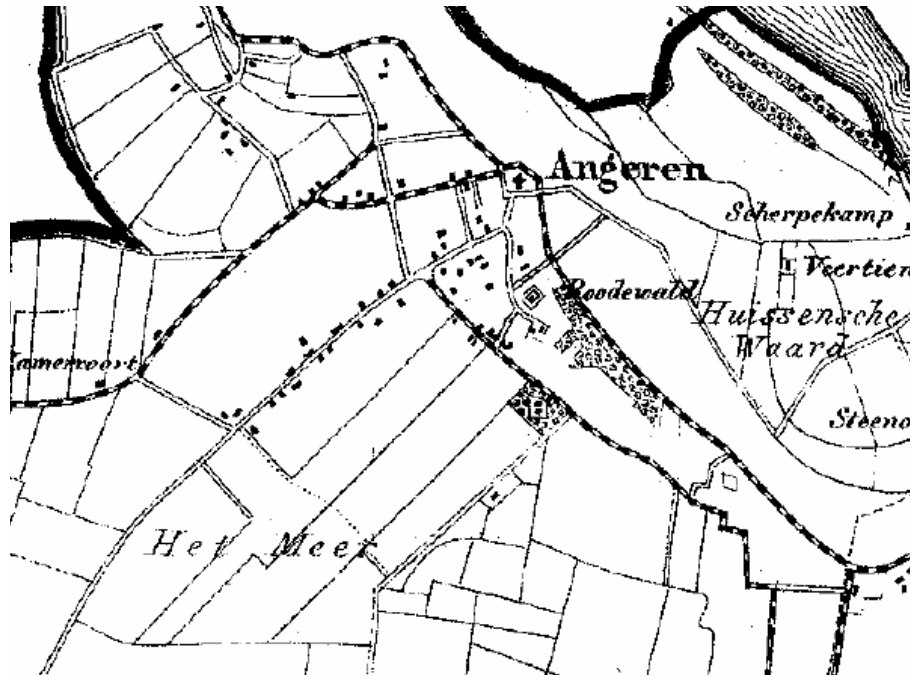
1.1. Over Angeren

Angeren bestaat uit het dorp Angeren met ongeveer 2.850 inwoners en een groot agrarisch buitengebied. Dat buitengebied laat zich globaal onderscheiden in vier delen: aan de noordzijde de Angerense polder (de oostelijke helft van de Huissensche Waarden) aan de oostzijde het gebied Lodderhoeksestraat/Boerenhoek (hierna aangeduid als dijkzone Oost), aan de zuidzijde het Angerense veld (een open komkleigebied) en aan de westzijde het kleinschalige gebied Kamervoort/Rietkamp/De Leuten/Dijkzone West (tussen Angeren en Huissen). In de Dijkzone Oost het buurtschap Boerenhoek en in het Angerense veld het buurtschapje 't Veld.

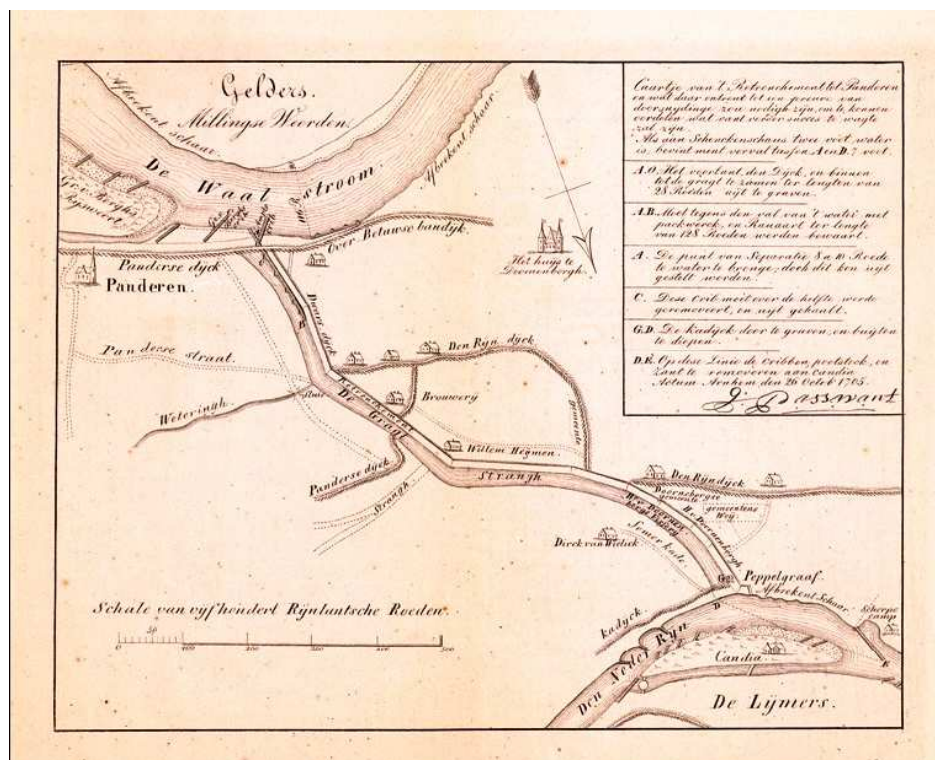
Angeren is één van de zeven kernen van de gemeente Lingewaard. Deze gemeente ontstond op 1 januari 2001 als gevolg van een gemeentelijke herindeling uit de voormalige gemeenten Bemmelen, Gendt en Huissen. Daarvoor maakte Angeren deel uit van de gemeente Bemmelen. De provinciale verbindingsweg tussen Gendt/Doornenburg en Huissen, de N383, loopt midden door het dorp Angeren.

Angeren ontleent zijn naam aan het oudnederlandse begrip Anger. Dit betekent: „een met gras begroeide strook grond of dorpsplaats in gemeenschappelijk bezit, dat door alle bewoners gezamenlijk gebruikt mag worden” (bron: Wikipedia).

Angeren was van oorsprong een typisch rivierendorp: bebouwing, tuinbouw en fruitteelt op de stroomrug langs de rivier en akkerbouw en veeteelt in een open gebied (het komkleigebied) ten zuiden daarvan. Doordat bij uitbreidingen van het dorp in de loop der jaren weinig aandacht aan inpassing in het oorspronkelijke landschap is besteed, is van de oorspronkelijke patronen weinig meer terug te vinden.

De natuurwaarde van de Huissensche Waarden wordt onderkend: het maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en van het Landschapsgebied Gelderse Poort. Gelukkig wordt daar tegenwoordig een zone binnendijs ook bij gerekend. Daardoor ligt een strook van Angeren binnen dit ecologisch en landschappelijk waardevol geachte gebied.

Nog niet zo lang geleden werd het driehonderdjarig bestaan van het Pannerdens kanaal herdacht (gevierd). Opmerkelijk daarbij was dat alle betrokkenen uitspraken dat dit kanaal 'loopt' van de Pannerdense kop tot aan de splitsing van Rijn en IJssel bij Westervoort. Maar feitelijk loopt het Pannerdens Kanaal van de Pannerdense Kop tot aan Candia/Scherpenkamp; dus tot Angeren!

'Caartje van het retranchement' van landmeter G. Passevant uit 1705. Het retranchement (met gracht) ligt ten noordwesten van Pannerden (bovenzijde van de kaart is het zuiden). Verlenging van de gracht in de richting van het eiland Candia in de Nederrijn en richting Pannerden leek een logische optie. (Archief Rijkswaterstaat)¹

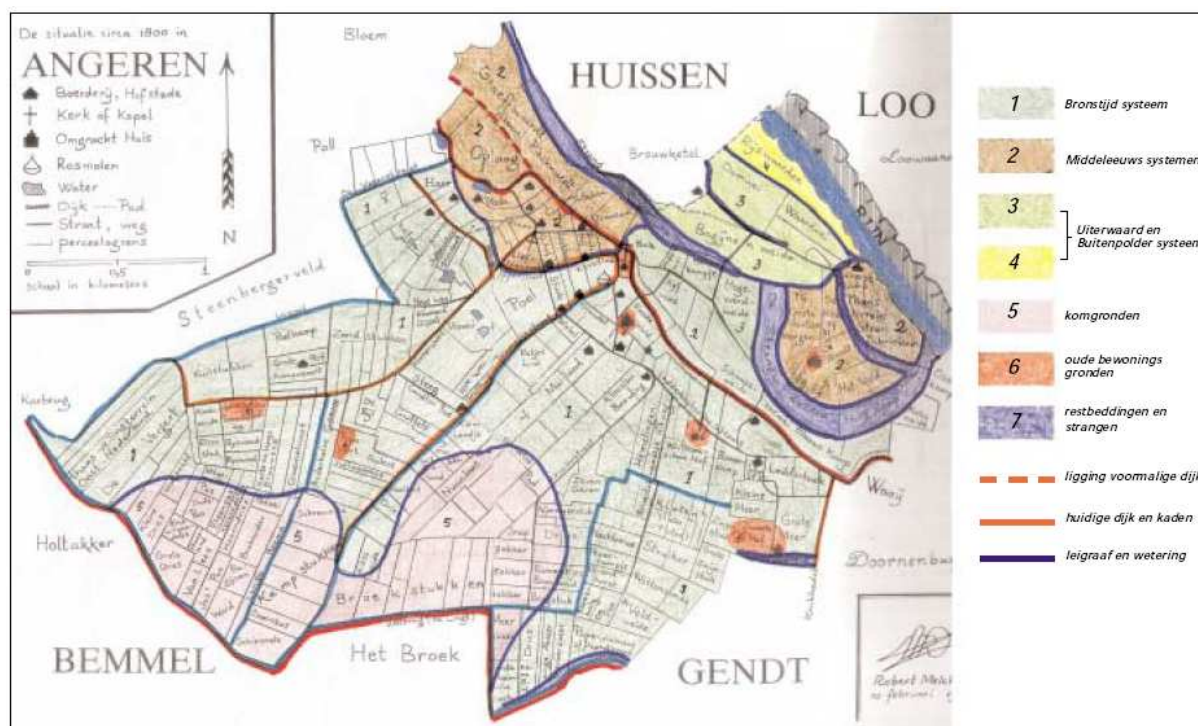
¹ <http://www.civieletechniek.net/files/Pannerdenskanaal.pdf>

Eigenlijk heeft Angeren in historisch opzicht best wel bijzonderheden (zie ook de als bijlage bijgevoegde canon). Deze historische feiten zijn door geboren Angerenaar, historicus Robbert Melchers treffend verwoord in zijn boek 'Van Angrina tot Angeren', Een dorpsgeschiedenis in onderwerpen (1992)².

Ook het rapport 'In de ban van de Betuwse dijken. Deel 4 Angeren. Een bodemkundig, archeologisch en historisch onderzoek naar de opbouw en ouderdom van de Rijndijk te Angeren (Over-Betuwe)' van Alterra in opdracht van (toen nog) Polderdistrict Betuwe (2003)³ levert vele wetenswaardigheden. Panden (en gebieden) die qua naamstelling aan oudere tijden refereren, maar

helaas niet in alle gevallen meer zichtbaar die (echte) oude tijden weerspiegelen, zijn: de Kapel, het Rode Wald en de Rietkamp.

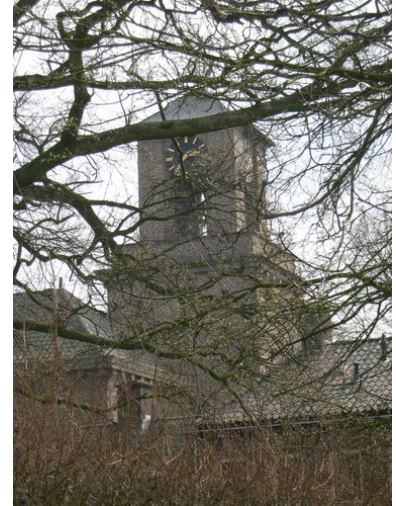

Afb. 3 Globale geologische kaart van Angeren en omgeving (met als ondergrond de toponiemenkaart van Melchers (1992).

² Van Angrina tot Angeren, Dorpsgeschiedenis van Angeren, is een 71 pagina's tellend boekwerk met enkele afbeeldingen, gedrukt in een oplage van 600 stuks en thans enkel nog via de opsteller en/of de boekhandel (Topoheemkunde/ www.boekwinkeltjes.nl) te koop.

³ Te downloaden via <http://www2.alterra.wur.nl/Webdocs/PDFFiles/AlterraRapporten/AlterraRapport404.pdf>

Angeren heeft een rijk sociaal leven, getuige de vele verenigingen, de twee kerken, het Dorpshuis, het cafetaria, de ene beschikbare horecagelegenheid en de jaarlijkse evenementen zoals onder andere de kermis, carnaval (vanouds de mooiste optocht van de Betuwe!), de Angerse Umdracht (de traditionele processie die zich onderscheidt van andere processies door het ingetogen karakter ervan) en (sinds enkele jaren) het oktoberfeest. De economische activiteiten zijn in omvang afgenomen. Getuige de leegstaande en omgebouwde winkelpanden en het sluiten van gebouwen van bedrijven die naar elders zijn vertrokken of gestopt, heeft niet alleen de agrarische sector het moeilijk.

Gelijktijdig is Angeren ook een dynamisch dorp waarin sportiviteit en saamhorigheid van oudsher hoog in het vaandel staan. Er is door de jaren heen veel tot stand gekomen. Om deze positieve trend in stand te houden zal men vooruit moeten kijken en gerichte acties moeten plannen voor de korte, middellange en lange termijn.

We hebben daarom gemeend het dorpsplan een subtitel te geven in onze eigen streektaal: ‘Angere géét d’r vur!’.

1.2. *Waarom een dorpsplan?*

De dorpsbelangenvereniging “Strijdbaar Angeren” zet zich in voor de leefbaarheid van Angeren en heeft in de korte periode van haar bestaan al vele aspecten onder de aandacht weten te brengen. De diverse projecten waarmee zij zich bezighoudt, staan tot op heden min of meer los van elkaar. De actualiteit van het moment en het gebrek aan voortgang maakten het nodig om aandacht voor de gerezen problemen te vragen.

Aandacht vragen was dus nodig! Mogelijke oplossingen aandragen, is echter veel constructiever. Het moment om daarvoor een voorzet te geven, is nu aangebroken. Alle problemen, mogelijke

oplossingen en wensen samengevoegd in één dorpsplan maakt de belangenbehartiging een stuk gemakkelijker.

Door middel van de geformuleerde toekomstvisies wat betreft de diverse leefbaarheidsaspecten wordt de richting aangegeven die de Angerense bevolking wenselijk acht in het kader van de toekomst van Angeren.

Strijdbaar Angeren fungeerde in deze als de penvoerder namens alle hiervoor genoemde personen en groeperingen.

Bestaat er dan (nog) geen beleidsdocument dat specifiek geldt met betrekking tot Angeren? Jawel, in november 2003 heeft de gemeenteraad een in opdracht van het college van B&W door Pouderoijen Compagnons opgestelde Ontwikkelingsvisie Angeren voorlopig vastgesteld. Een groot aantal van de in dit dorpsplan beschouwde onderwerpen vinden hun oorsprong dan ook in die ontwikkelingsvisie. Enkele onderwerpen dateren evenwel van meer recente datum. Gezamenlijk kunnen de in het dorpsplan aan de orde gestelde onderwerpen worden beschouwd als een aanzet tot concretisering; tot nadere uitwerking van hetgeen daaromtrent in de ontwikkelingsvisie is vermeld.

De bedoeling is dat de besturen van de gemeente Lingewaard, maar ook de provincie Gelderland en andere organisaties hun voordeel kunnen doen met dit dorpsplan. Er kan immers in de voorbereidende fases van beleidsontwikkeling al rekening worden gehouden met de wensen en ideeën van de bewoners van Angeren.

Het zou prettig zijn wanneer de gemeenteraad in de inhoud van dit dorpsplan aanleiding zou zien om de integrale ontwikkelingsvisie aan de hand van het dorpsplan Angeren te actualiseren en opnieuw vast te stellen (als sturingsinstrument, leidraad voor vanaf dat moment te nemen besluiten die Angeren raken).

Zal daarmee het dorpsplan (zodra dit definitief is) voldoende zijn uitgewerkt? Een voldoende gedetailleerd karakter hebben?

Naar de mening van de Angerense bevolking en haar verenigingen, is dat geenszins het geval! Bepaalde suggesties uit dit dorpsplan behoeven absoluut verdere uitwerking. Wanneer de betrokken bestuursorganen zich met de essentie van dorpsplan Angeren kunnen verenigen, wil “Strijdbaar Angeren” in die nadere uitwerking graag haar bijdrage leveren.

1.3. Procedure ontwikkeling dorpsplan

De gevolgde procedure is gebaseerd op ervaringen die elders, in leefgemeenschappen van vergelijkbare omvang en met vergelijkbare problematiek, werden opgedaan. Dergelijke ervaringen elders resulteerden in vergelijkbare dorpsplannen, die aldaar in samenwerking met of op basis van concepten van de Vereniging Kleine Kernen Gelderland (de VKKG) werden opgesteld.

Het principe is een 'bottom-up'-aanpak. De bewoners van een dorp ofwel in onderhavig geval: de 1.100 leden van Strijdbaar Angeren gaven zelf de onderwerpen voor het plan en hun prioriteiten aan. Binnen het bestuur is dit uitgewerkt tot een concept-dorpsplan.

Dit dorpsplan is in conceptvorm voor commentaar voorgelegd aan de leden van Strijdbaar Angeren, aan de besturen van de Angerense verenigingen én aan de Angerense ondernemers en zorgverleners⁴. De daarop binnenkomende reacties zijn daarna verwerkt in deze eerste editie van het dorpsplan, dat in deze vorm aan de betreffende overheidsinstanties zal worden aangeboden.

⁴ Reacties werden ontvangen van: dhr. Th. Derksen namens TTV Looping; dhr. H. Erkens directeur basisschool Marang; dhr. W. Jansen namens Stichting ouderenwerk Angeren; dhr. R. Melchers, historicus; dhr. H. van Nunen namens De zonnebloem afdeling Angeren en dhr. J. Stienstra namens Angerse oldtimers club.

1.4. *Plaats van het dorpsplan in het geheel van ontwikkelingen*

Het dorpsplan is meer dan een momentopname van de huidige situatie en bovenal bedoeld als richtinggevend voor toekomstige ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld wanneer nieuwe kansen zich mochten gaan voordoen. Het dorpsplan geeft richting, maar kan ook als een dynamisch instrument met de ontwikkelingen meeveranderen.

Hoe meer met het plan gewerkt wordt, hoe vaker veranderingen in het plan aangebracht zullen worden. Er is vooruitgedacht over een periode van vijf jaar.

1.5. *Opbouw van dit plan*

Hoofdstuk 2: Een korte schets van de knelpunten die door de bewoners zijn aangedragen.

Hoofdstuk 3: Het eigenlijke plan; per thema zijn een toekomstvisie en de diverse mogelijkheden om die visie te verwezenlijken geformuleerd.

Hoofdstuk 4: Een korte omschrijving van overige onderwerpen die niet in hoofdstuk 3 zijn weergegeven.

2. *Leefbaarheid in Angeren: de top tien onderwerpen*

De leden van Strijdbaar Angeren hebben tijdens de ledenvergadering in november 2008 een reeks van knelpunten gesignaleerd. Uiteraard bestond er al een reeks, maar daaraan zijn de in hun ogen ontbrekende toegevoegd en vervolgens is binnen de verzameling een prioriteitenstelling aangebracht. Dit resulteerde in de navolgende top tien onderwerpen in het dorpsplan (met afnemende prioriteit):

1. Woningbouw, te realiseren op kleine schaal en gespreid in de tijd en bestemd voor alle doelgroepen; dus óók voor jonge alleenstaanden, óók voor senioren én óók - voor zover het koopwoningen betreft - in de goedkopere sector (de zogeheten starterswoningen). Wanneer in de huidige (crisis)tijd projectontwikkelaars dit niet al voldoende bedrijfszeker (lees: winstgevend) beschouwen, zouden woningbouwvereniging en/of gemeente zelf in de realisatie het voortouw moeten gaan nemen;
2. Ombouw van het Dorpshuis tot een volwaardig Kulturhus mét dorpsplein. Alle inspanningen dienen erop gericht te zijn dat besluitvorming over de wijze van inrichting en (een start van) de realisatie in 2009 plaatsvindt.
3. Realisatie van sportpark Muijland met ten minste de voorzieningen die voor voetbal, tennis en jeu de boules vandaag de dag als vanzelfsprekend/gebruikelijk worden geacht en dat tevens een park wordt dat geschikt is voor andere vormen van (georganiseerde of ongeorganiseerde) sport en voor (extensieve) recreatie.
Gewenst wordt dat het als complex ruimer 'in het groen' komt te liggen dan voor Angeren tot op heden gebruikelijk is;

4. Maatregelen ter vergroting van de verkeersveiligheid op de N383 door passende verkeersremmende maatregelen aan beide zijden van de bebouwde kom-grens, goed beveiligde oversteekvoorzieningen en meer duurzame scheidingsvoorzieningen tussen gemotoriseerd en fietsverkeer dan er thans zijn (en er steeds weer uit worden gereden);
5. Een zodanige invulling van het gebied wat nu sportpark De Poel plus Tennisbanen-complex vormt en dat naar de inzichten van deze tijd, wat wil zeggen: met aandacht voor groen, ecologie en variatie in woonvormen;
6. Een voor Angeren aanvaardbare uitwerking van de landschapsontwikkelingsvisie voor het Angerens binnendijs buitengebied - waaronder begrepen het gebiedsdeel van het glastuinbouw-reconstructiegebied voor zover dat op Angerens grondgebied is gelegen (Kamervoorst/ Rietkamp/De Leuten/Dijkzone West).
7. Minimaliseren van voor Angeren merkbare effecten van een doortrekking van de A15.
8. Een voor Angeren aantrekkelijke wijze van herinrichting van (het oostelijke deel van) uiterwaardengebied Huissensche Waarden, wat wil zeggen: met voldoende groen én voldoende (extensieve) recreatieve voorzieningen.
9. Herziening bestemmingsplan Angeren (bebouwde kom).
10. Concrete uitwerking/uitvoering van het 'uitloopgebied' voor Angeren. Het betreft het eerder, in het op 8 juli 2004 door de gemeente Lingewaard vastgestelde ontwikkelingsvisie, als zodanig aangewezen gebied;

Bovenstaande betreft louter projecten die het algemeen Angerens belang aangaan. Het dorpsplan is niet bedoeld voor (en zal dus ook geen invulling geven aan) persoonlijke belangen. Persoonlijke belangen kunnen op zich zeer respectabel zijn, maar behoeven geen gemeenschappelijk initiatief. Dit zijn zaken waarvoor Strijdbaar Angeren zich derhalve niet inzet, noch waarvoor dit dorpsplan is bedoeld.

3. De Uitwerking

Achtereenvolgens zullen de top tien onderwerpen worden uitgewerkt.

3.1 Woningbouwprojecten

In Angeren is een groot gebrek aan (betaalbare) woonruimte. Om die reden hebben vele Angerenaren de afgelopen periode het dorp verlaten om in omringende dorpen wél beschikbare woningen te betrekken en aldaar een gezin te stichten of aldaar een seniorenwoning te betrekken. Velen van hen (vooral de jongeren) geven te kennen dat zij - zo gauw dat mogelijk is - naar Angeren willen terugkeren. Dat is voor de continuïteit van het Angerense verenigingsleven en instandhouding van de sociale samenhang van groot belang.

Daarvoor vormt de realisatie van nieuwe woonruimte (zowel koop als huur) een bittere noodzaak. Gelukkig gaat de schop (eindelijk) de grond in voor enkele nieuwe wooncomplexen.

Het seniorencomplex Angrina, aan de hoek Jan Joostenstraat - Emmastraat gaat een aanwinst worden voor het dorp.

Aan de Viswei ligt de bouw van een aantal woningen onder de naam “Nije Hof” in het verschiet.

Aandachtig dient bekeken te (blijven) worden, of de beschikbaar komende bouwgrond op de locaties ‘kermisterrein’ en ‘Poelzicht’ op de voor Angeren beste wijze ingericht gaat worden. Zowel qua vormgeving, als qua type te bouwen woningen als qua prijsklasse. Daarbij past de kanttekening dat het plan om het kermisterrein (oude schoolplein aan de Maliebaan) vol te bouwen, niet getuigt van respect voor de Angerse geschiedenis. Deze open ruimte zou historisch beschouwd juist herstel en opwaardering verdienen. Want alleen dit gedeelte is nog over van het eeuwenoude dorpsplein, het hart, dat in het verleden veel groter was en zeer waarschijnlijk een restant is van de oorspronkelijke Anger (zie inleiding),

De benaming “Maliebaan” voor de locatie ‘kermisterrein’ is historisch alleszins verantwoord en verdient waardering! Dat gaat niet op voor de benaming “Kersentuin” voor de locatie ‘voorheen Poelzicht’. Deze benaming is verre van typerend voor dit stukje Angeren en een verwijzing naar het vanouds hier gevestigd (geweest) zijnde “Poelzicht” zou veel meer voor de hand liggen en vergroot de herkenbaarheid in het dorp. Hoewel dit project een particulier initiatief betreft, wil Strijdbaar Angeren proberen om de naamgeving aangepast te krijgen.

3.2 Dorpshuis en dorpsplein

Angeren bezit (nog) een rijk verenigingsleven. Zowel als het om het aantal verenigingen gaat, als wanneer gekeken wordt naar het aantal betrokkenen per vereniging. Dat moet gekoesterd worden. Als voorziening voor deze verenigingen (de voetbalvereniging, tennisvereniging, jeu de boelevereniging en scouting uitgezonderd) is enkel het Dorpshuis als onderkomen beschikbaar. Dit pand is maximaal in gebruik, bezien vanuit de bezetting van de diverse beschikbare ruimten. Maar die ruimten zijn lang niet altijd geschikt voor het doel waarvoor ze nu noodgedwongen gebruikt worden (bijvoorbeeld sporten in een theaterzaal en musiceren op een zolderkamer). Ook de overige voorzieningen (geluidwerende wanden, klimaat-beheersing etc. etc.) behoeven nodig een verbeteringsslag.

Gelukkig ziet het er naar uit dat in 2009 de ‘hamer eindelijk ter hand genomen kan gaan worden’.

De inrichting van de omgeving, in combinatie met een multifunctioneel (school)plein, verdient de hoogste prioriteit. Zowel het dorp als de school hebben er groot belang bij dat de realisatie van het dorpsplein gelijktijdig met de verbouwing van Dorpshuis tot Kulturhus gestalte krijgt of anders toch minstens daarop aansluitend.

Een optimale inrichting van schoolplein én bestrating rondom het Dorpshuis zou moeten kunnen resulteren in een gebied wat voldoende verkeersveilig is én multifunctioneel voor alle beoogde doeleinden beschikbaar is.

Overigens mag ook voor het Kulturhus (complex van Dorpshuis én school) wel eens nagedacht gaan worden over een pakkende, typisch Angerense naam.

3.3 Sportpark Muijland

In de voorgaande paragraaf is aangegeven dat voetbalvereniging, tennisvereniging en jeu de boelevereniging hun eigen voorzieningen kennen. Deze voorzieningen zijn echter alle te klein en voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. Daarom is het echt noodzakelijk dat de plannen met betrekking tot de realisatie van sportpark Muijland (historisch beschouwd is dit de originele en daarmee juiste benaming) in 2009 in uitvoering worden genomen.

Punt van aandacht is nog de ontsluiting van het sportpark Muijland naar de Jan Joostenstraat. Niet alleen de aansluiting op de Jan Joostenstraat zelf, maar ook de verkeersafwikkeling tussen deze beide plaatsen (sportpark en Jan Joostenstraat) behoeft nog aandacht. Het eerste deel van de Kampsestraat is namelijk veel te smal om hier tezelfdertijd verkeer van enige omvang in beide richtingen te laten afwikkelen. Een optie voor het oplossen van dit probleem, zou het instellen van eenrichtingsverkeer op dit weggedeelte óf het aanleggen van een parallelrijbaan ten zuidzijde van het eerste deel van de Kampsestraat (zogezegd ‘achter’ de bomenrij langs). De naamgeving van het nieuwe sportpark is historisch verantwoord en dus alleszins acceptabel.

3.4 Verkeersveiligheid op de N383

De provinciale weg N383, die Gendt en Doornenburg met Huissen en de Pleyroute (N325) (vice versa) verbindt, loopt over de volle lengte door het dorp en wel via de Jan Joostenstraat, de Iepenstraat en de Leutsestraat. Deze 'as' vormt het 'centrum' van Angeren. Voor het bereiken van de basisschool, de beide kerken, de supermarkt, een aantal speciaalzaken, de ene horecagelegenheid en het Dorpshuis dient deze 'as' veelvuldig gekruist te worden. Met de toenemende mobiliteit van mensen is de verkeersdruk in de Jan Joostenstraat enorm toegenomen. Het vele verkeer in Angeren is een groot knelpunt wat betreft de leefbaarheid in het dorp. Fietsen over de Jan Joostenstraat is gevaarlijk geworden. Kinderen zonder begeleiding naar school laten gaan, kan allang niet meer. Deze kinderen met de auto naar school brengen, zorgt voor hachelijke situaties bij het schoolplein. Evenals het met de auto naar de winkel gaan, hetgeen steeds meer mensen doen. Daar zijn - met uitzondering van Super de Boer - onvoldoende parkeerplaatsen beschikbaar.

Eerdere, in opdracht van de provincie in deze route aangebrachte barrières (drempels, "broodjes", trottoirbanden in de lengterichting tussen fietspad en rijbaan), zijn om begrijpelijke redenen (valpartijen, trillingen, geluidsoverlast) verwijderd. Dat leidt er overigens toe dat tussen de 'chicanes' aan begin en eind van het dorp en de haakse aansluiting van Jan Joostenstraat en Iepenstraat er geen (echte) snelheidsremmende voorzieningen meer aanwezig zijn; hetgeen menig weggebruiker in de verleiding brengt om op de tussenstukken de snelheid weer fors op te voeren. Hoogteverschillen in straatwerk en variatie in voor de bestrating gebruikte materialen kan – zo leert de ervaring elders – de rijnsnelheid aanzienlijk doen afnemen.

Op vrijdag 27 maart 2009 presenteerden enkele provinciale ambtenaren in het Dorpshuis de werkzaamheden die momenteel verricht worden aan het tracé N838 voor zover deze door de bebouwde kom van Angeren loopt.

Het bevreemdt Strijdbaar Angeren in hoge mate dat de als "inloopbijeenkomst" aangekondigde sessie enkel een 'mededelend' karakter had; omdat daar bleek dat de beslissing omtrent de uitvoering reeds vaststond (zelfs reeds was aanbesteed) en er derhalve geen enkele mogelijkheid was tot het voorstellen van veranderingen. Gelet op de eerdere felle discussies die hebben plaatsgevonden tijdens de eerste informatieavond gehouden op 3 december 2007(!), omtrent de optimale inrichting van het bedoelde tracé en het feit dat vorig jaar de toen voorgestelde aanpak unaniem door de bevolking werd afgewezen, had Strijdbaar Angeren een andere – meer democratische – aanpak van de provincie verwacht.

In het bijzonder is het jammer, dat er geen betere oplossing is gevonden voor het veilig oversteken van de betreffende weg in de bocht ter hoogte van de kruising Kerkstraat, Jan Joostenstraat, Iepenstraat. Oversteken op deze locatie levert al jaren gevaarlijke situaties op voor fietser en voetgangers. Het nu definitieve plan biedt daar eigenlijk geen oplossing voor, ondanks dat dit tijdens de eerste informatieavond in 2007 uitvoerig aan de orde geweest.

Inspraak is op deze wijze een farce gebleken.

Zeker als er een dergelijk lange termijn van anderhalf jaar ligt tussen de informatieavond en het feitelijke plan zoals nu gepresenteerd.

De feitenkennis van de aanwezige ambtenaren bleek ook maar heel summier. De ene persoon treedt als opzichter op tijdens de uitvoering van het werk en had geen enkele notie van de drijfveren over waarom voor de gepresenteerde uitvoering werd gekozen. De andere persoon ontbeerde iedere (detail)kennis van de lokale situatie. Dientengevolge hadden deze personen weinig méér te melden dan op de bouwtekening al viel te lezen.

De gepresenteerde aanpak kent ontegenzeggelijk positieve aspecten. Het aanbrengen van een geluidsarm asfaltdek wordt – zeker door de direct aanwonende – zeer gewaardeerd. Ook het verdwijnen van de vermaledijde trottoirbanden tussen fietspad en rijbaan over het traject tussen de kruising met Kamervoort/Paddenpoel en de kruising met Kampsestraat/Molenstraat wordt alom gewaardeerd. Hiervoor verdient de provincie een pluim!

Wat in hoge mate betreurd wordt, is dat slechts enkel het fietspaden aan beide zijde ter plaatse van het kruispunt met de Kerkstraat wordt verhoogd. Veel beter ware geweest om het hele kruispunt verhoogd uit te voeren. Dat zou de automobilisten pas écht aansporen om ter plaatse flink snelheid terug te nemen. Evenzo zou het over het hele traject verhoogd uitvoeren van de fietspaden de verkeersveiligheid werkelijk doen verbeteren. Nu verdwijnen weliswaar de trottoirbanden tussen fietspad en rijbaan, maar komt een rood gekleurd fietspad voor terug. Dat mag optisch wel lijken als een versmalling van het weggedeelte voor auto's, maar fysiek is er daarentegen sprake van een verbreding van het wegdek. De praktijk zal uitwijzen of van een andere kleurstelling daadwerkelijk een beïnvloeding van het rijgedrag uitgaat.

Verder betreurt Strijdbaar Angeren dat geen enkele aandacht wordt besteed aan het gebrek aan overzichtelijkheid op de kruispunten met Kamervoort/Paddenpoel enerzijds en met Kampsestraat/Molenstraat anderzijds. Doordat op deze plaatsen geen enkele verkeersremmende maatregel genomen wordt, blijven dit locaties waar het wachten is op een werkelijk ernstig ongeval.

Nu begrijpt Strijdbaar Angeren best, dat de situaties op beide bedoelde plaatsen ook deels bepaald worden door hoogten van tuinbeplantingen aldaar alsmede van een verschrikkelijk 'in het zicht' staand elektriciteitstransformatorhuisje. Dat kan de provincie niet (alleen) verhelpen. Een aanpak in samenwerking met de gemeente Lingewaard lijkt dan ook op zijn plaats.

Enquête

Strijdbaar Angeren heeft zich voorgenomen om de effecten van de eenzijdig gekozen maatregelen over enige tijd te gaan evalueren. Zij zal alsdan de aanwonenden van het tracé enquêteren evenals de bezoekers van de aan het tracé gelegen winkelpanden. Wanneer de resultaten van deze inventarisatie een negatieve teneur mochten hebben, houdt Strijdbaar Angeren zich het recht voor om dan (wederom) de noodzaak tot het uitvoeren van aanvullende maatregelen bij de provincie (en de gemeente) onder de aandacht te brengen.

Ingedachtig de drukke en onveilige situatie op de N383 in het centrum van Angeren én wetend dat de gemeenteraad recent in principe besloten heeft tot het afsluiten van de dijken voor gemotoriseerd verkeer, wenst (Strijdbaar) Angeren het volgende op te merken.

Afsluiting van de Rijndijk tussen de T-kruising met de Krakkedel in Boerenhoek enerzijds en de T-kruising met de Paterslaan in Huissen anderzijds voor het gemotoriseerd verkeer zal leiden tot een verdere toename van dat gemotoriseerde verkeer door het centrum van Angeren. Bij afsluiting van de dijk is er voor dit verkeer immers geen alternatief anders dan de genoemde route.

Een nader uit te werken optie zou kunnen zijn om buitendijks, dus aan de uiterwaarde-zijde aan de voet van de dijk, over de volle lengte van het bedoelde tracé een in beide rijrichtingen te gebruiken fietspad te realiseren. Een nadere uitwerking van deze suggestie volgt in paragraaf 3.8, waar de Huissensche Waarden worden belicht.

3.5 Vrijkomend gebied van sportpark De Poel incl. tennisbanen

De eerste inrichtingsschetsen zijn op verzoek van de gemeente Lingewaard door Rabobouwfonds gemaakt. Deze schetsen ogen op het eerste gezicht behoorlijk ‘traditioneel’ van aard. Mogelijk hebben financiële factoren daarbij een rol gespeeld. Dit, terwijl het bedoelde gebied bij uitstek geschikt lijkt om daar eens verfrissend met om te gaan; om de ‘platgetreden paden’ eens te verlaten. Een inrichting, waarbij water- en energiebeheer meer aandacht krijgen dan doorgaans het geval is. Dit gecombineerd met meer gevarieerde woonvormen (eenspersoons-wooneenheden; seniorenwooneenheden) zou het een – zeker voor Angerense begrippen – uniek leefgebied kunnen opleveren.

In het rapport ‘Twee maanden Verandermanagement, tijd voor een statusrapportage.’⁵ opgesteld door het gemeentelijk Veranderteam en in november 2008 aan de gemeenteraad gepresenteerd, wordt met betrekking tot “Stand van zaken De Nieuwe Poel” gesteld:

- Informatie verzamelen en tot besluitvorming komen over conceptbestemmingsplan;
- Procedure in gang zetten in 2009;
- Uiterlijk medio 2009 conceptbestemmingsplan presenteren;
- Overleg met belangrijkste stakeholders (*Rabobouwfonds en gemeente*)
- Concrete en realistische afspraken maken.

Met de tijdsplanning is niets mis. Maar het doet wat vreemd aan, dat in een rapportage van de gemeente zelf ‘de gemeente’ als stakeholder wordt opgevoerd (alsof je met jezelf in overleg treedt). Strijdbaar Angeren hoopt toch minstens als stakeholder namens Angeren in het (voor)overleg te worden betrokken.

Als dat zo mag zijn (of anders naar aanleiding van het presenteren van de plannen) zal Strijdbaar Angeren kritisch bezien of het principe van ‘kostenneutraal realiseren’ (een principe dat binnen de gemeente Lingewaard ogenschijnlijk alleen op Angeren wordt toegepast) er niet toe leidt dat het gebied (te) vol geprojecteerd gaat worden met (te) veel standaard woningbouw die ook nog eens in één keer opgeleverd gaat worden en niet gespreid in de tijd, zoals Angeren eigenlijk zou willen.

Daarna is deze nieuwbouw van groot belang om de aanwas van kinderen te stimuleren. Als deze te lang op zich laat wachten, zal de bezetting/beschikbaarheid van basisschool ‘Marang’ teruglopen. Dit heeft natuurlijk gevolgen voor de sociale ontwikkeling en samenhang van het dorp.

Overigens zal dan ook de benaming “De nieuwe Poel” aan de orde gesteld worden. Als werknaam prima te gebruiken, maar of er geen andere mogelijkheid is dan – alwéér – voort te borduren op “de Poel”, zal bij gelegenheid nader moeten worden bezien.

3.6 Overig buitengebied

In de uitwerking van het landschapsontwikkelingsplan, het rapport “Dijk als as van ontwikkeling”⁶ zoals dat op 6 november 2008 tijdens een informatieavond aan de Raad is gepresenteerd, wordt weinig (eigenlijk géén) aandacht besteed aan het buitengebied van Angeren. Alsof dit gebied geen potentie zou bezitten!

⁵ Site van de gemeente Lingewaard

⁶ Site van de gemeente Lingewaard

Voor dit gebied zou een (aanvullende) visie ontwikkeld dienen te worden.

Strijdbaar Angeren wil daar namens de Angerense gemeenschap graag een steentje aan bijdragen en heeft daarom gebruikgemaakt van de mogelijkheid op het plan in te spreken. Daarop is van gemeentezijde aangegeven dat ‘Angeren’ hartelijk uitgenodigd is om concrete projecten of objecten in te brengen. Die uitnodiging neemt Strijdbaar Angeren graag aan en zal als stimulator fungeren om Angerense suggesties te inventariseren en deze verder te leiden.

De gemeenteraad heeft besloten tot het hanteren van een integraal plan herstructurering glastuinbouw Huissen – Angeren. Dit plan bestrijkt een gebied dat in vier delen is te onderscheiden. Twee ervan liggen in of grenzen aan Angeren: de eerdergenoemde “Dijkzone West” (tussen Huissen en Angeren, ten noorden van de Leutsestraat) en de “Leuten” (idem ten zuiden van de Leutsestraat begrensd door de Kamervoorst).

De gemeenteraad heeft recent besloten tot het instellen van een klankbordgroep met o.a. bewoners van het gebied. Strijdbaar Angeren zal zich beschikbaar stellen om namens of met de bewoners deel te nemen in deze klankbordgroep.

3.7 Doortrekking van de A15

De realisatie van de Betuwelijn werd jaren geleden gepresenteerd met cijfermatige onderbouwing (in een zogeheten milieueffectenrapport), waaruit was af te leiden dat treinverkeer in de bebouwde kom van Angeren niet hoorbaar zou zijn. De realiteit is aanzienlijk anders! Niet zo, dat het lawaai ondraaglijk zou zijn; maar met de absolute rust die Angeren gewend was, is het sinds de ingebruikname toch wel gedaan!

Uit deze ervaring moet Angeren leren, door vanaf het eerste moment ‘scherp’ te zijn op hetgeen in het kader van de doortrekking van de A15 over Angeren ‘uitgestort’ zal gaan worden. Het realiseren van de kruising met het Pannerdens Kanaal via een tunnel lijkt vanzelfsprekend, maar is dat kennelijk niet (meer). Angeren zal er ‘scherp’ op moeten zijn dat niet alleen op basis van milieuoverwegingen, maar zeker ook op basis van de blootstelling van Angerense mensen aan geluid, fijn stof etc. de beste invulling (dus verdiepte aanleg en kanaalkruising via een tunnel wordt gekozen. In dat kader is te waarderen dat de gemeente Lingewaard een verdiepte aanleg van het tracé Bemmeler – Boerenhoek bijvoert.

3.8 De Huissensche Waarden

Het milieueffectenrapport Huissensche Waarden is onlangs gepubliceerd. Door Strijdbaar Angeren is haar zienswijze ingebracht, waarbij met name aandacht gevraagd is voor de realisatie van enige recreatieve voorzieningen aan de ‘Angerense kant’ (zoals een vanuit Angeren bereikbaar zandstrandje van bescheiden omvang ter hoogte van de Brouwketel, gelegen aan de aldaar te realiseren waterpartij) alsmede enige wandel- en fietspaden die vanuit Angeren goed bereikbaar zijn.

Een fietspad buitendijks van de Rijndijk, dat is gelegen langs de buitenzijde van de Rijndijk, kan een belangrijke rol vervullen in het (brom)fietsverkeer tussen Doornenburg, Gendt, Angeren en Huissen v.v.

Daarnaast (of daarboven) dient echter de instandhouding van bestaande (wandel- en fietsinfrastructuur) niet te worden vergeten; zo bevindt de enige doorgaande verbinding rondom de steenfabriek zich in zeer slechte staat van onderhoud.

Van deugdelijke en een dichter net van fietsverbindingen zal een positief effect uitgaan op het recreatief fietsverkeer en een lokker vormen, om van het landschappelijk waardevolle uiterwaardengebied (óók ter hoogte van Angeren) te genieten. Naar Angerense opvatting zou dat een fietspad langs de teen van de dijk van eenzelfde constructie en uitvoering als het Lingefietspad kunnen zijn, dat gerealiseerd wordt op het (thans onverharde) schouwpad, dat aan de buitendijkse zijde aan de teen van de dijk al aanwezig is.

Na realisatie van een dergelijk fietspad zou de dijk zelf wellicht voor het gemotoriseerd verkeer opengesteld kunnen blijven. Als voorbeeld voor de beoogde constructie kan de buitendijks gelegen fietsverbinding langs de Kerkdijk tussen Ooij en Leuth (Ooijpolder) worden genoemd.

3.9 Herziening bestemmingsplan bebouwde kom Angeren

Op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening dient een bestemmingsplan ten minste eenmaal per tien jaar te worden herzien (vernieuwd). Het bestemmingsplan voor de bebouwde kom van Angeren is voor het laatst in de loop van de jaren '70 vastgesteld. Alle reden dus om voortvarend tot herziening te komen.

Tegenwoordig plegen bestemmingsplannen een heel andere strekking te hebben als (meer dan) dertig jaar geleden het geval was. Zo plegen zij voor huizenbewoners veel meer vrijheden te bevatten dan die toen werden toegekend. Alle reden dus om Angeren van een (te) 'strak keurslijf' te verlossen.

Bovendien hebben tal van de voorgaande onderwerpen een raakvlak met hoe een en ander in het bestemmingsplan is of wordt vastgelegd. Ook om die reden dient de 'basis' snel goed geregeld te worden.

3.10 Angerens uitloopgebied

In de het LandschapsOntwikkelingsPlan⁷ (LOP -visiekaart) wordt het gebied tussen Lodderhoekse-sstraat, Kampsestraat en Betuwelijn aangewezen als "uitloopgebied".

Stedelijk uitloopgebied

Tot op heden kan niemand

helderheid verschaffen wat daarmee precies bedoeld wordt en wat dat voor consequenties heeft. Noch of en zo ja, hoe

en wanneer die specifieke functie uitgewerkt gaat worden.

⁷ Site van de gemeente Lingewaard

Duidelijk is wél dat er van feitelijk ‘uitlopen’ nu nog geen sprake kan zijn; er is immers enkel een dankzij de Betuwelijn doodlopend geworden Kraaienstraat aanwezig. De rest van het gebied is al helemaal niet toegankelijk.

Toch zou het bedoelde gebied met relatief eenvoudige wijze voor wandelaars en bijvoorbeeld paardrijders toegankelijk te maken zijn. Zeker wanneer dat geschiedt in samenhang met het er te realiseren nieuwe Sportpark Muijland.

“Uitlopen” heeft echter weinig zin als de omgeving niet aantrekkelijk genoeg is om er al wandelend of rijdend van te genieten.

Nu is het gebied grotendeels voor agrarisch gebruik ingericht. Dat moet vooral zo blijven! Wat ontbreekt is de mogelijkheid om van ‘de koeien en paarden in de wei’ te genieten. Daaraan is behoefte!

Het mooiste zou zijn wanneer toegangswegen op het tracé van de voormalige kerkpaden gelegd zouden kunnen worden. Deze voormalige kerkpaden hebben dankzij de ruilverkaveling hun status verloren. Nu blijken nogal wat schouwpaden naast watergangen van Waterschap Rivierenland tegenwoordig óp die oude kerkpaden gesitueerd te zijn. In samenwerking zou het toch mogelijk moeten zijn, dat een deel van die schouwpaden (voorheen kerkpaden) weer in oude functie hersteld worden. Dat, in combinatie met wandelmogelijkheden rondom het nieuwe Sportpark Muijland en wellicht enkele nieuwe ‘doorsteken’ moet het gebied voor het beoogde gebruik prima kunnen ontsluiten.

4. Overige onderwerpen

Uiteraard zijn er méér zaken die aandacht verdienen. Maar deze zijn minder actueel of Strijdbaar Angeren meent dat deze door haar minder te beïnvloeden zijn. Toch zullen ze hier kort de revue passeren.

4.1 De zorg

Wat betreft de gezondheidszorg wordt de aanwezigheid van een huisarts in Angeren zelf, nu en in de toekomst, erg belangrijk gevonden. Met name voor de senioren, die over minder bewegingsvrijheid (vervoersmogelijkheden) beschikken, dient deze voorziening in Angeren gehandhaafd te blijven. De huidige huisarts heeft zijn praktijk in een gehuurd, niet specifiek daarvoor ingericht onderkomen. Het zou perfect zijn wanneer de optie van integratie in het Kulturhus gerealiseerd kan worden.

De overige dienstverlening in de zorg is nu nog geen knelpunt, maar vraagt blijvende aandacht voor toekomstige negatieve ontwikkelingen.

4.2 Horeca

Angeren kent nog één café. Tijdelijke sluiting ervan heeft destijds uitgewezen dat bij afwezigheid van enige voorziening op dit vlak, er in Angeren nog geen receptie of koffietafel meer gehouden kan worden.

Er zal blijvende aandacht besteed dienen worden aan het instandhouden van dergelijke voorzieningen.

4.3 Economische bedrijvigheid

De economische bedrijvigheid, die in Angeren nooit grootse vormen heeft aangenomen, is sterk teruggelopen. Dit is voor een belangrijk deel het gevolg geweest van het ontbreken van uitbreidingsmogelijkheden.

Bovendien laat de ruimtelijke ordening geen nieuwbouw van grotere bedrijven toe. Een concreet voorbeeld van vergane werkvoorziening is de steenfabricage, die in Angeren aan de nodige mensen werk heeft verschaft. Ook het aantal winkels is sterk verminderd. De grotere mobiliteit van de mens en de schaalvergroting van winkels en winkelketens in kernen als Huissen en Bemmeloord hebben de concurrentiepositie van de Angerense middenstanders verzwakt. Leegstaande winkelpanden zijn hiervan de stille getuigen. De overgebleven (speciaal)zaken kennen een klantenkring die verder reikt dan Angeren. Van de meerdere kruideniers, die Angeren vroeger telde, is alleen de tegenwoordige Supermarkt Super De Boer nog over. Vooral de minder mobiele mens is de dupe van deze veranderingen.

Het teruglopen van het aantal bedrijven en winkels gaat niet alleen ten koste van de werkgelegenheid, maar levert ook leegstaande panden op. Dat geeft een minder aantrekkelijk dorpsaangezicht.

De bouw van seniorencomplex Angrina en hopelijk snel volgend de verbouwing van Dorpshuis tot een volwaardig Kulturhus zijn een eerste belangrijke stap van vernieuwing. Winkels en andere economische bedrijvigheid zijn belangrijk voor de sociale samenhang.

Opmerkelijk is het aantal bedrijfjes en bedrijven dat als 'in Angeren gevestigd' geregistreerd staat en (kennelijk) van huis-uit gerund wordt. In het (te wijzigen) bestemmingsplan ware hier wellicht (ook) aandacht aan te besteden.

De problemen in de agrarische sector zijn bekend, maar niet als (specifiek Angers) knelpunt te beschouwen. Het zou als probleem tot uiting kunnen komen wanneer men het bij woningbouw over 'vrijkomende agrarische gebouwen' en bij recreatie over 'verbreding van de agrarische bedrijfsvoering' zou gaan hebben.

Hoewel een dergelijke invulling ook nieuwe kansen kan bieden, dient er dan toch voor gewaakt te worden dat daardoor het karakter van ons leefgebied (verder) zou worden aangetast.

4.4 Leefomgeving

Wat betreft de recreatie zijn er geen specifieke knelpunten naar voren gekomen, alhoewel deze sector wel de nodige aandacht verdient. Men ziet vooral kansen liggen.

De economische bedrijvigheid is afgenomen, veel winkels en agrarische bedrijven zijn verdwenen, maar met inventieve ideeën kan de recreatieve sector een nieuw elan aan (ook) het economische leven in Angeren geven. Wanneer dat doordacht geschiedt, kan dat voor de gemeenschap meerwaarde opleveren.

Fiets- en wandelpaden zijn in Angeren en omgeving in onvoldoende mate aanwezig, en dus zeker voor verbetering vatbaar. Ook betere aansluitingen op elkaar en op paden buiten de gemeente zijn wenselijk.

De keren zijn bijvoorbeeld niet meer te tellen, dat mensen te fiets ter hoogte van het Lingefietsbruggetje tussen Haalderen en Angeren zich verwaasd afvragen hoe van daaruit bijvoorbeeld Arnhem of Nijmegen te bereiken. Van het recent gerealiseerde knooppunten-kaartensysteem mag op dat vlak een positieve werking verwacht worden. Helaas blijken nu al de eerste bordjes door vandalen te zijn verwijderd. Aandacht zal besteed moeten blijven worden aan het instandhouden en daar waar de sociale controle haar werk niet kan doen omdat de betreffende locatie ver van woongebieden is verwijderd (het is spijtig dat het kennelijk niet anders kan) het 'hufter-proof' uitvoeren van deze bewegwijzering.

Knelpunten in de leefomgeving zijn vaak locatiespecifiek. Zo ondervindt men op sommige plaatsen overlast door hondenpoep. De beide hondenuitlaatplaatsen in Angeren zijn bepaald niet ideaal gelegen. De situering en het onderhoud ervan (maairegime) schiet tekort. Sommige plaatsen worden als onveilig ervaren door onvoldoende straatverlichting, ongelijke trottoirs of - maar dat probleem komt alleen in de winter voor - doordat er niet wordt gestrooid.

Het openbaar vervoer behoeft de nodige aandacht. Over de frequentie van de busverbindingen overdag naar Arnhem respectievelijk naar Nijmegen, zijn geen opmerkingen binnengekomen. Wél over de bezetting van de bussen tijdens de spits. De bus is dan regelmatig dermate vol dat het een kwestie van 'indikken' is. De inzet van extra (harmonica)bussen is op dergelijke tijdstippen te overwegen.

In het informele circuit gaat het verhaal dat busgebruikers uit andere Lingewaard-kernen tijdens daluren (het betreft vooral senioren die er dan gebruik van maken) tegen zeer gereduceerd tarief de bus naar Nijmegen (of Arnhem) kunnen nemen. Strijdbaar Angeren zal achterhalen of hiervan daadwerkelijk sprake is en hoe deze rechtsongelijkheid op te heffen.

Ook zij er zeer kritische geluiden binnengekomen over de busverbindingen in de weekends, gedurende de nachtelijke uren (aan te duiden als 'discobus' of 'stappersbus'). De nachtbus van Arnhem in de richting Nijmegen blijkt enige tijd geleden (als gevolg van onenigheid tussen Doornenburgse en Gendtse busgebruikers) tegenwoordig vanaf Huissen linea recta naar Bemmelen te rijden. De Angerense gebruikers zijn daarmee van deze externe omstandigheden het kind van de rekening geworden. Deze lijnverbinding dient in ere hersteld te worden.

Voorts is recent met de nodige blijheid door het Knooppunt Arnhem-Nijmegen melding gemaakt van het feit dat binnen afzienbare tijd een stappersbus (driemaal per nacht) van Nijmegen de Oost-Betuwe aan gaat doen. Een goede ontwikkeling! Onbegrijpelijk is evenwel waarom deze bus niet verder gaat rijden dan Doornenburg. Vallen de Angerense jongeren wéér buiten de boot! Tijdens feestdagen (zoals recent de Koninginnenacht) blijkt in Nijmegen en Arnhem geen taxi beschikbaar voor een rit naar Angeren.

Jongeren uit Angeren mogen niet méér in de verleiding worden gebracht om eerder/vaker de eigen auto te nemen voor het bereiken van de beoogde horecagelegenheid dan jongeren uit andere kernen. Het openbaar vervoer behoeft op dit punt dan ook een aanvulling zodat gelijkwaardige alternatieven worden geboden als aan jongeren uit andere kernen.

Een apart punt vormt de PIN-automaat. Gelukkig zijn er in Angeren nog twee van en deze zijn bovendien mooi centraal gelegen. Het instandhouden en blijvend functioneren ervan wordt als heel belangrijk aandachtspunt beschouwd.

Nog worden beide kerken regelmatig gebruikt voor religieuze activiteiten. De kerkgebouwen in Angeren worden daarnaast incidenteel ook gebruikt voor niet-religieuze activiteiten zoals onder andere concerten. Met het (nog verder) afnemen van de voorzieningen, zullen de bewoners van Angeren elkaar veel minder vaak spontaan gaan tegenkomen. Dit moet dus zeker voorkomen worden.

Serieus zal op termijn bezien dienen worden – zodra het kerkbestuur daartoe de wens of mogelijkheden te kennen geeft - of een tweede functie voor deze

gebouwen realiseerbaar is (zonder daarbij de oorspronkelijke functie geweld aan te doen).

In Angeren zijn veel sociale activiteiten die men graag onder één dak wil brengen. De realisatie van het Kulturhus is ook om deze reden ontzettend belangrijk. Ook de kerk speelt in het sociale leven een rol.

4.5 Sociale samenhang

De sociale samenhang van de Angerense gemeenschap wordt bepaald door vele factoren.

Belangrijke factoren zijn onder andere een dorpshart, een Kulturhus, een volwaardig sportpark met kantine, een hangplek voor de jeugd, een verkeersveilige provinciale weg N383, winkels en horecagelegenheden. Kortom: plaatsen waar je elkaar kunt ontmoeten.

Minstens zo belangrijk zijn de factoren zoals gemeenschappelijke activiteiten, een bruisend verenigingsleven, de rol van de kerken, carnaval, kermis en bruiloften en partijen die in het 'eigen' dorp worden gehouden. Ook de verhoudingen in de bevolkingsopbouw zijn van invloed op de sociale samenhang.

Meerdere hierboven genoemde factoren komen we in dit dorpsplan tegen, als onderdeel van onderwerpen zoals bijvoorbeeld de woningbouw, sportpark, dorpshuis en verkeersveiligheid.

Bijlage**Canon Angeren**

Nr.	Gebeurtenis	Tijd(stip)
A. Prehistorie		
1.	Jagers en verzamelaars bewonen hutten in 't Veld	2000 v Chr
2.	Sporen van bewoning rond de Kamervoort, Walbeekse Hof en het Meer	700 - 50 v Chr
3.	Nieuwe sporen van bewoning rond het Meer	400 – 800
4.	Ontginning van het Angerens grondgebied	900 - 1000
B. Tijd van ridders en monniken		
5.	Frankische strijders worden begraven midden in Angeren	500-700
6.	Eerste kerk in Angeren wordt gebouwd + bewoning op grotere schaal	891
7.	Het klooster van Lorsch bij Mannheim ontvangt schenkingen, waaronder de kerk van Angeren en 2 Angerense hoeven	790-1024
8.	Bouw van het Roode Wald	± 1700
C. Handel en staatsvorming		
9.	Angeren blijkt een belangrijke keizerlijke tolplaats aan de Rijn te zijn	1145-1226
10.	Het Benedictijner klooster Lorsch verkoopt zijn bezit in Angeren aan graaf Gerard van Gelre	1228-1229
11.	Angeren wordt onderdeel van het Ambt Bemmelerwaard	1327
D. Water en dijken		
12.	Dijkdoorbraak leidt tot het ontstaan van de 'kolk van Borgers'	Voor 1662
13.	Opening Pannerdensch Kanaal (tussen Pannerdense kop en Angeren)	1707
14.	Dijkdoorbraak tussen Huissen en Angeren ter hoogte van de Grote Bloem	28 december 1769
E. Het koninkrijk der Nederlanden		
15.	Angeren wordt grensgebied, omdat Huissen onderdeel wordt van het (Franse) groothertogdom Berg	1804
16.	Angeren ligt niet langer aan de landsgrens, omdat Huissen wordt ingelijfd bij het koninkrijk Holland	1808
17.	Angeren wordt weer grensgebied, omdat Huissen wordt ingelijfd bij Pruisen	1813
18.	Angeren ligt niet langer aan de landsgrens, omdat Huissen wordt ingelijfd bij Nederland	1817
19.	Angeren wordt deel van de gemeente Bemmelerwaard	1818
F. Landbouw en industrialisatie		
20.	Tabaksteelt raakt in zwang, ook in Angeren	1700 -1850
21.	Concessie wordt verleend voor de bouw van steenfabriek De Scherpenkamp	1851

G.	<i>Bezetting en bevrijding</i>	
22.	1 ^e Luitenant H. Moebius stort met zijn vliegtuig (P-51D) neer nabij Kamervoorst	19 september 1944
23.	M. Humphries stort met zijn vliegtuig (mustang) neer nabij de Linge	25 september 1944
24.	Tankslag tussen Haalderen/Baal (5e bataljon van het East Yorkshire Regiment) en Angeren (Duits)	25 september 1944
25.	L.D. Sherwood stort met zijn vliegtuig neer nabij de Linge	26 september 1944
26.	Boerderij van Hendrik Leijser gebombardeerd (20 doden te betreuren)	5 oktober 1944
27.	1 ^e Luitenant H.H. Moore stort met zijn vliegtuig (B-26B) boven Angeren	6 oktober
28.	Angeren geëvacueerd	13 oktober 1944
29.	Luitenant J.E.J.J. Moray stort met zijn vliegtuig neer nabij de steenfabriek	7 november 1944

H.	<i>Naoorlogse tijden</i>	
30.	Gebruik van “De Pippel” als noodkerk	1946 - 1951
31.	Ingebruikname van beide “wederopbouwkerken”	± 1951
32.	Angeren breidt uit door bouw van woonwijk ‘de Poel’	Jaren ‘60
33.	Tal van festiviteiten worden georganiseerd om geld te vergaren ten behoeve van de bouw van een dorpshuis	Jaren ‘60
34.	Zelf gefinancierd dorpshuis wordt in gebruik genomen	± 1970
35.	Bouw veiling oost-Nederland (VON) in Angeren	1974
36.	Angeren breidt uit door bouw van woonwijk ‘de Brakelhof’	Jaren ‘80
37.	Boerenhoek krijgt landelijke bekendheid door verzet tegen een spoorbrug	1996 - 2000
38.	Start aanleg Betuwelijn met tunnel onder Pannerdens kanaal	2000
39.	Angeren wordt deel van de heringedeelde gemeente Lingewaard	2001
40.	Voor het eerst wordt een beleidsdocument, specifiek handelend over Angeren vastgesteld (ontwikkelingsvisie Angeren)	November 2003
41.	De oprichting van Strijdbaar Angeren krijgt bovenregionale aandacht	23 juli 2007
42.	Het eerste Dorpsplan Angeren wordt gepresenteerd	Mei 2009